

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.09.2016, sp. zn. 25 Cdo 3974/2015, ECLI:CZ:NS:2016:25.CDO.3974.2015.1

Číslo: 121/2017

Právní věta: Základem pro určení výše odměny advokáta pro účely náhrady nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o. s. ř. není částka požadovaná žalobou, nýbrž až částka přisouzená.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.09.2016

Spisová značka: 25 Cdo 3974/2015

Číslo rozhodnutí: 121

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Náklady řízení

Předpisy: § 142 odst. 2 o. s. ř.
§ 142 odst. 3 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. 10 Co 870/2013, ve výroku o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů ve vztahu mezi účastníky řízení a v tomto rozsahu věc vrátil Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení; zároveň odmítl její dovolání proti výroku o náhradě nákladů státu.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Chomutově rozsudkem ze dne 27. 8. 2013, č. j. 16 C 76/2000-312, zamítl žalobu na zaplacení částky 60 678 Kč s příslušenstvím, žalobkyni uložil povinnost nahradit žalovanému náklady řízení ve výši 74 377,90 Kč a oběma účastníkům uložil povinnost nahradit státu náklady řízení. Rozhodl tak o nároku žalobkyně na náhradu škody, jež jí vznikla v průběhu zájezdu do Thajska v únoru 1998, organizovaného žalovaným, když dle pokynu delegátky byla zavazadla klientů ponechána v autobuse, avšak jedno zavazadlo, jež patřilo žalobkyni, nebylo hotelovou službou do hotelu dovezeno. O ztrátě zavazadla byl sepsán zápis na místní policii za účasti delegátky a celková škoda byla na základě soupisu odcizených věcí vyčíslena na částku celkem 75 800 Kč. Okresní soud uzavřel, že byla prokázána ztráta zavazadla – kožené tašky (jejíž náhrada byla žalobkyni již dříve přisouzena), žalobkyně však neunesla důkazní břemeno ohledně věcí, jež v ní byly v době ztráty uloženy.

2. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 15. 4. 2015, č. j. 10 Co

870/2013-343, změnil napadený rozsudek a uložil žalovanému zaplatit žalobkyni částku 42 918 Kč, jinak jej v zamítavém výroku potvrdil, žalovanému uložil nahradit žalobkyni náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 28 465 Kč a nahradit státu na nákladech řízení 3 659 Kč, a žalobkyni uložil povinnost nahradit státu náklady řízení ve výši 2 147 Kč. Po přezkoumání napadeného rozsudku a zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že žalobkyně dostatečně a v souladu se žalobním tvrzením prokázala obsah ztraceného zavazadla, a cenu jednotlivých věcí určily znalecké posudky. S ohledem na částečný úspěch žalobkyně ve výši dvou třetin jí náhradu nákladů řízení v celkové výši 85 394 Kč přiznal podle § 142 odst. 2 o. s. ř. z jedné třetiny.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu, a to proti výrokům o náhradě nákladů řízení, podala žalobkyně dovolání s tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu. S poukazem na řadu rozhodnutí Nejvyššího soudu namítá, že odvolací soud pochybil, když náhradu nákladů řízení krátil podle poměru úspěchu a neúspěchu ve věci podle § 142 odst. 2 o. s. ř. a nepřihlédl k tomu, že výše nároku byla stanovena znaleckým posudkem. Dovojuje, že byly splněny podmínky pro aplikaci § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť v základu nároku na náhradu škody měla plný úspěch a podle znaleckých posudků byla stanovena cena jednotlivých věcí ve ztraceném zavazadle. Její náklady řízení před soudy obou stupňů činily 85 394 Kč, náhrada jí byla přiznána pouze ve výši 28 465 Kč, a soud jí tak odepřel náhradu nákladů ve výši 56 929 Kč a chybně jí uložil povinnost hradit náklady řízení státu. Navrhla, aby odvolací soud rozhodnutí odvolacího soudu v napadených výrociích změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit jí na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 85 394 Kč a je povinen zaplatit náklady řízení státu.

III.

Přípustnost dovolání

4. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. a je i důvodné.

5. Přípustnost dovolání do výroku o náhradě nákladů státu je však vyloučena ustanovením § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., podle něž dovolání není přípustné proti rozhodnutím, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží. Vzhledem k tomu, že náklady řízení státu nepřevyšují v dané věci 50 000 Kč, není dovolání proti tomuto výroku přípustné. Nejvyšší soud proto dovolání žalobkyně v tomto rozsahu odmítl.

IV.

Důvodnost dovolání

6. Podle § 142 odst. 1 o. s. ř. účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.

Podle § 142 odst. 2 o. s. ř., měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.

Podle § 142 odst. 3 o. s. ř. i když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu.

Ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. je výjimkou z obecné zásady úspěchu ve věci, podle níž se řídí rozhodování o náhradě nákladů řízení. Použití uvedené výjimky připadá do úvahy, závisí-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku či na úvaze soudu. Úvahou soudu je míněn postup podle § 136 o. s. ř., který se uplatní tam, kde je základ nároku dán, avšak jeho výši lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo vůbec. Stejně tak je míněna i závislost rozhodnutí na znaleckém posudku, neboť závisí-li na znaleckém posudku rozhodnutí o základu nároku, není důvod podle § 142 odst. 3 o. s. ř. postupovat a na místě je vždy aplikace § 142 odst. 2 o. s. ř. (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. [15/1977](#) a č. [66/2015](#) Sb. roz. obč., dále též DRÁPAL, L., BUREŠ, J., a kol. *Občanský soudní řád I. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 977).

7. V dané věci podle rozhodnutí odvolacího soudu byl dán základ odpovědnosti žalovaného za škodu; neúspěch žalobkyně ve sporu spočíval pouze ve výši požadovaného plnění, kterou soud – jsa vázán výší požadovaného plnění u jednotlivých věcí – určil na základě znaleckého posudku. Jestliže znalecký posudek sloužil soudu k závěru o konkrétní výši náhrady škody, jde o případ, kdy rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku, což však odvolací soud ve výroku o náhradě nákladů řízení nezohlednil a nepostupoval podle § 142 odst. 3 o. s. ř. Avšak základem pro určení výše náhrady nákladů řízení při aplikaci tohoto ustanovení není částka požadovaná žalobou, jak se domnívá dovolatelka, nýbrž základem pro ohodnocení tohoto nároku za účelem určení výše náhrady nákladů řízení je až částka přisouzená a z ní se určuje též odměna advokáta (srov. rozhodnutí býv. Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24. 6. 1969, sp. zn. [3 Cz 13/69](#), uveřejněné pod č. 28/1970 Sb. roz. obč.). Je totiž spravedlivé v případě, že žalobce musí výši požadované částky sdělit na základě své úvahy, ač z povahy věci je zřejmé, že výše nároku závisí na znaleckém posouzení (§ 142 odst. 3 o. s. ř.), aby se podkladem stala částka přisouzená, nikoliv požadovaná.

8. Z uvedených důvodů neshledal Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky správným. Proto byl rozsudek v tomto napadeném výroku podle § 243e o. s. ř. zrušen a věc byla odvolacímu soudu vrácena v tomto rozsahu k novému rozhodnutí, v němž bude o náhradě nákladů řízení rozhodnuto podle § 142 odst. 3 o. s. ř., a to v souladu s výše uvedeným R [28/1970](#).